

pulo noceat. Sic ergo in praesenti, quia probabilis opinio sufficit ad hanc communem existimationem, verisimile est Ecclesiam supplere defectum, si fortasse aliquis in re manet. Est enim eadem ratio, quia haec etiam ignorantia, quae oritur ex sententia probabili Doctorum, est communis et publica, et communis populo nocere posset, si in re ipsa ministri carerent jurisdictione. Et ideo non licet argumentari ad privatas ignorantias, vel errores, qui in particularibus factis intervenire possunt, quia non pertinet ad bonam gubernationem, ut iis omnibus provideatur, quod fieri non posset sine aliis majoribus incommodis; providere autem communis, et publicae necessitatibus, illud est valde conveniens et necessarium. Et confirmatur ex universali Ecclesiae consuetudine, quae est sufficiens signum jurisdictionis, ut supra dictum est. Est autem universalis Ecclesiae usus, ut sacerdotes secure utantur hujusmodi jurisdictione in administratione hujus sacramenti. Secundo confirmatur, quia ad convenientem et prudenter Ecclesiae gubernationem pertinet, ut non permittat sacramentum tam necessarium frequenter esse incertum et dubium, quantumunque existat sub opinione probabili; sicut non esset expediens Ecclesiae, ut baptismus vel Eucharistia frequenter conficerentur modo aliquo incerto quantumvis probabili; ita igitur hoc non expedit in hoc sacramento; ergo, cum Ecclesia possit subvenire huic incommodo, et tollere hanc incertitudinem dando jurisdictionem, verisimile est hoc in casu illam conferre.

8. *Respondetur secundo ad difficultatem.* — Est quidem hic dicendi modus probabilis, non tamen certus, et hoc ipso non omnino tollit dubium, nec dat rei certitudinem, quam querimus. Et ideo alius modus dicendi est, in omni confessione, quae fit hujusmodi ministris, semper intervenire materiam aliquam, eirea quam habeant certam et indubitatem jurisdictionem, scilicet, aliqua peccata venialia; et hoc satis esse, ut confessio bona fide facta semper sit rata, ita ut data absolutione, verum conficiatur sacramentum, etiamsi continget opinionem probabilem, in qua fundatur confessor ad audiendam talem confessionem, in re ipsa falsam esse. Quod enim tunc sacramentum perficiatur, patet; quia ex parte penitentis concurrunt formaliter omnia necessaria, scilicet, debita dispositio, et confessio formaliter integra; et ex parte ministri habetur etiam et potestas ordinis, et juris-

dictionis circa aliquam partem materie, quae sufficiens est ad valorem absolutionis, quando poenitens bona fide procedit. Confirmatur primo a simili; nam si quis habeat peccatum reservatum, et reservationem ignoret, et bona fide illud cum aliis confiteatur ordinario sacerdoti, et ille absolvat, sacramentum factum tenet, ut ex sententia omnium infra videbimus, et signum est, quia etiamsi penitentis postea sciat defectum, non tenetur iterum confiteri peccata non reservata, sed solum illud quod reservatum erat, quia illud non perse, sed accidens fuit remissum; ergo idem omnino dicendum est in praesenti; nam sacramentum factum revera tenebit, quamvis per illud non tam per se, quam per accidens remittentur mortalia peccata, si revera minister super illa jurisdictionem non habuit; et si postea quacunque ratione et via hoc certo constaret, deberet penitentis illa iterum confiteri; tamen ad tollendum mortale periculum satis est, quod sit moraliter certum, sacramentum ipsum perfici, et justificare hominem, si dispositus sit. Secundo confirmatur alio simili; nam si quis confiteatur venialia peccata simplici sacerdoti, et habeat mortale peccatum, cuius omnino obliscitur sacramentum fit, et illud peccatum tollitur per accidens; ergo idem proportionaliter erit, si recordetur talis peccati, et simul cum aliis confiteatur illud bona fide ei, qui existimatur habere jurisdictionem, cum non habeat.

9. *Objectio. — Decisio.* — Solum video obiecti posse, quia videtur sequi, etiamsi minister mala fide absolvat et decipiat penitentem, in quem non habet jurisdictionem circa mortalia peccata, nihilominus sacramentum tenere propter jurisdictionem quam habet circa venialia, supposita bona fide penitentis; quia mala fides ministri non tollit necessaria ad perficiendum sacramentum. Respondetur, idem argumentum fieri posse in dicto exemplo de casibus reservatis, et fere idem in alio de peccatis oblitis. Potest ergo primo negari sequela, quia oportet, ut sicut confessio, ita et absolutio sit integra, saltem formaliter, scilicet, ex bona fide et intentione absolvendi; posita autem illa deceptione non potest absolutio esse formaliter integra. Secundo potest concedi sequela, quia nullum habet inconveniens; absolutio enim data a non habente jurisdictionem, ut sic, formaliter nulla est; si tamen circa aliquid habeat jurisdictionem, ea ratione poterit esse valida. Et haec via videtur mihi vera, nam principium in quo

fundatur est satis certum. Ac denique, si haec omnia conjungantur, efficiunt sufficientem moralem certitudinem, ut propterea lictum sit uti opinione probabili in usu hujus jurisdictionis. Semper tamen ego admonerem tam ministros, quam penitentes, ut certiori, vel saltem probabili via uterentur, nisi aliqua causa gravis, vel rationalis urgeat.

DISPUTATIO XXVII.

DE FACULTATE ELIGENDI CONFESSOREM.

Ex duabus modis supra positis delegandi jurisdictionem in hoc foro, unus erat ex parte penitentis, cui datur facultas eligendi confessorem; non enim ipse penitentis se subiecendo dat jurisdictionem, cum haec debeat a Christo per Vicarium suum, vel alios pastores manare; sed facta electione, seu designatione per ipsum penitentem, ille qui facultatem eligendi confessorem concessit, jurisdictionem illi praebet. Unde haec delegatio in re, et quoad moralem effectum ad hoc judicium necessarium, ejusdem rationis est cum precedentem, et eamdem vim habet, tantumque differt in modo, quia per hanc facultatem directe fit favor et gratia ipsi penitenti, in alio vero fit sacerdoti; tamen et ex illa concessione redundat in penitentem facultas confitendi tali confessori, et ex hac redundat in confessorem potestas absolvendi hunc penitentem. Sunt enim haec duo quasi relativa et connexa, subjectio unius, et jurisdictionis alterius, et ideo, uno concesso, aliud concedi necesse est, ut in simili dixit Honorius Papa, in cap. *Si quis objecerit*, 1, quæst. 3. Hac ergo ratione necesse est in praesenti facultatem hanc explicare, a quo, scilicet, aut quibus modis detur, aut dari possit.

SECTIO I.

Quis possit facultatem eligendi confessorem concedere, et quomodo intelligenda sit.

1. *Habens jurisdictionem ordinariam potest hanc facultatem concedere.* — Primo supponendum est, duobus modis posse dari hanc facultatem, scilicet, et a Christo Domino, seu jure divino, et ab homine, seu jure humano. Nam sicut principalis auctor hujus sacramenti, et jurisdictionis est Christus Dominus, ita ipse est, qui principaliter potest hanc facultatem concedere; imo sicut necesse est ut alicui ipse det immediate jurisdictionem, ita necesse est ut alicui per se et immediate conferat

hanc facultatem eligendi confessorem. Rursus etiam homo potest hanc facultatem dare, quia non magis repugnat delegare hanc jurisdictionem hoc modo, quam alio. Unde fit eamdem potestatem requiri in Ecclesiastico Praelato, seu pastore ad hanc facultatem concedendam, quæ ad delegandam jurisdictionem necessaria est, et eamdem etiam sufficere, quia, ut dixi, eosdem effectus habet, et quod hoc vel illo modo fiat, non refert, nec maiorem jurisdictionem postulat. Itaque omnis ille qui habet jurisdictionem ordinariam in hoc foro respectu aliquorum fidelium, potest illis concedere hanc facultatem eligendi confessorem, dummodo confessor habeat conditiones requisitas, ut ipse possit suam jurisdictionem ei delegare; ita enim est semper haec facultas intelligenda. Sicut e converso, quotiesquis ordinarius pastor suam jurisdictionem delegat sacerdoti, necessario intelligitur respectu eorum fidelium qui suæ jurisdictioni subditi sunt; nam illa duo, ut dixi, correlativa sunt et connexa.

2. *Prima assertio.* — Atque hinc sit, illos tres pastores ordinarios, quos supra distinximus, posse hanc facultatem dare, ut de Summo Pontifice est per se notum; et de Episcopo dicitur expresse in cap. 2 de Pœnit. et remiss., in 6; de parocho vero satis colligitur ex c. *Omnis utriusque sexus*, de Pœnit. et rem., et ex c. *Placuit*, de Pœnit., d. 6, ut ibi etiam Navarr. notat, n. 48. Et ratio est manifesta; nam quilibet ex iis est superior ordinarius in hoc foro, ut supponimus; ergo ex hac parte potest facultatem dare; aliunde vero, quia potestatem ordinariam habet, potest illam delegare; ergo nihil illi deest ad hanc facultatem concedendam. Sub his autem tribus pastoribus comprehendimus omnes alios qui ad illos reducuntur, juxta superius dicta.

3. *Assertio secunda.* — Secundo hinc fit, ut facultas haec ad eligendum confessorem, data a superiori Praelato, omnino sufficiat sine facultate inferioris, imo etiam ipso renuente, scilicet, licentia Episcopi independenter a parochio, et licentia Papæ independenter ab utroque, quia jurisdictionis superioris non pendet ab inferiore, sicut diximus de alio genere delegationis; nam est omnino eadem ratio; ideoque talis facultas non tantum ad substantiam sacramenti, sed etiam ad preceptum tam divinum, quam Ecclesiasticum implementum sufficit, sicut de alio modo delegationis diximus; possunt enim hic omnia ibi dicta

applicari. At vero e contrario, quamvis inferior pastor non indigeat positivo consensu superioris ad dandam hanc facultatem, tamen necesse est, ut ille non contradicat, revocando aut impediendo facultatem. Est enim facultas inferioris subordinata superiori, qui potest ex rationabili causa inferiori prohibere, et omnino impedire ac suspendere, ne talem præbeat facultatem; et tunc si inferior tentet illam concedere, non solum male faciet, sed etiam facultas nullius momenti erit, quia tunc jam deest illi jurisdictionis, seu usus jurisdictionis ad illam ferendam,

4. Dubium. — *Sententia affirmativa.* — Ex quo obiter solvitur incidens dubium, an haec facultas data a pastore excommunicato, vel suspenso valida sit, et sufficiat ad veram confessionem faciendam. Nam aliqui auctores affirmant, ut Palud. in 4, d. 17, q. 4, n. 26 et 27; et Antonin., 3 p., tit. 17, c. 9; qui in hoc fundantur, quod per hanc facultatem non datur jurisdictionis, quia sacerdos ex se et jure divino illam habet, sed aufertur tantum prohibito introducta per Ecclesiam; unde potius, inquit, est permissione, quam commissio. In quo certe non consequenter loquuntur; nam paulo superius dixerant, per hanc commissione constituti judicem qui non erat, et accepere potestem jurisdictionis, quam non habebat. Quam contradictionem in eis notavit Navarr. in dict. cap. *Placuit*, n. 95, quamvis eorum sententiam quoad hanc partem approbet, dicens, illam facultatem esse validam, ex eodem principio, scilicet, quod per illam non datur jurisdictionis, sed removetur tantum prohibito.

5. Negativa sententia certa indicatur. — Sed oppositum censeo verum, scilicet, illam facultatem esse nullam. Quod tenet Sylvestris, verb. *Confessio*, 2; Soto in 4, d. 18, q. 4, art. 3; Victoria, in Sum., n. 152. Et ratio est primo, quia opposita sententia falso nititur fundamento, quia ex vi hujus facultatis revera datur jurisdictionis sacerdoti electo; nam ex vi solius divini juris illam non habet; qui autem suspensus habet jurisdictionis usum, non potest jurisdictionem dare. Secundo, etiam dato illo fundamento, sententia illa est falsa; quia concessio haec facta penitenti, quamvis solum esset ablatio impedimenti, ut ipsi dicunt, nihilominus non posset esse valida, quia revera est actus jurisdictionis; omnis autem actus jurisdictionis factus ab eo, qui jurisdictionis usum non habet, invalidus est, ut habetur in cap. 1 de Offic. Vicarii, lib. 6,

et est per se evidens, quia omnis actus jurisdictionis est usus ejus; quia ergo caret usus, ut sic dicam, caret omni actu; ergo nullum potest validum efficer; ergo neque illa facultas valida esse potest. Nam quod ejus concessio sit quidam jurisdictionis usus, manifestum est, quia ut minimum est quedam dispensatio in prohibitione Ecclesiae non confitendi alieno confessori. Igitur ad hanc facultatem valide concedendam necessaria est potestas jurisdictionis expedita quoad usum, seu nullo canonico obstaculo impedita. Et haec de potestate.

6. Tertia assertio. — *Non est necessaria specialis causa, ut haec facultas concedatur.* — *Objectio.* — De concessione autem ipsa duotum in genere dicere possumus. Primum est, pendere ex voluntate concedentis, ut per se constat; ideoque necessarium esse, ut talis voluntas per sufficientia signa constet; quantum enim ex illis constiterit, tantum facultas operabitur, et non amplius. Tribus autem modis intelligi potest haec facultas concedi, scilicet, vel a jure, vel ex consuetudine, vel personaliter a Praelato seu pastore, de quibus sigillatim postea dicemus; nam in singulis aliquid speciale occurrit, tam de concessione ipsa, quam de modo et signis quibus fieri potest. Aliud adnotandum est, ut haec facultas non solum valide, sed etiam licite detur, nullam specialem causam esse necessariam, sed sufficere penitentis petitionem, dummodo nullum sit morale periculum, quod tali facultate male ntetur, et in permissionem animae sue. Dices: omnis dispensatio in lege requirit aliquam justam causam; diximus autem esse hanc dispensationem quandom. Respondetur primo, potius esse concessionem jurisdictionis, quam dispensationem; concessio autem jurisdictionis potest mere liberaliter fieri, si aliqui ei concedatur, qui prudenter ea usurps creditur. Deinde, etiam si demus illam esse dispensationem, talis tamen est, ut per ipsam legem simpliciter permittatur. Nam ita prohibet jus confiteri alieno, ut in ipso addatur: *Nisi de licentia proprii*, ut patet ex c. *Omnis utriusque sexus*. Denique talis est haec facultas, ut veluti intrinsece habeat adjunctam rationabilem causam (quando aliunde ex accidenti non occurrit impedimentum), scilicet, ut confessio facilior et suavior fiat, et ut tollantur impedimenta quae ad integratam ex humana fragilitate accidere possunt, ut iterum circa casus reservatos explicabimus.

SECTIO II.

Quibus sit a jure concessa facultas eligendi confessorem.

1. Prima conclusio. — *Solus Papa ex jure divino habet potestatem eligendi confessorem.* — De duplice jure loqui possumus, scilicet, divino et Ecclesiastico, et de utroque breviter dicemus. Primo ergo dicendum est, Summum Pontificem solum habere ex jure divino facultatem eligendi sibi confessorem. Prior pars de Pontifice patet, quia, etiam ipse potest et debet confiteri, si conscientiam peccati habeat, quia hoc jus divinum est omnibus commune; et utilitas respectu venialium, et necessitas medi et consequenter precepti respectu mortalium, eadem est in illo, quae in ceteris omnibus, ut infra etiam dicemus agentes de praeepto; ergo necesse est ut possit habere confessorem; non est autem aliquis designatus jure divino, cui confiteri teneatur, ut per se constat, neque etiam jure humano, quia ipse est supremus pastor; ergo necesse est ut ab ipso deligitur; ergo habet ad hoc potestatem; et non ab homine, quia non habet superiorem in terris; ergo immediate a Christo. Hoc vero argumento uti solent maxime auctores, qui dicunt omnes sacerdotes habere jurisdictionem in hoc foro jure divino, quod respectu Pontificis dicunt manere integrum, et sue electioni commissum, quia prohibito Ecclesiastica non comprehendit Pontificem. Alii vero respondent esse speciale in hoc casu, quod confessor habeat jurisdictionem supra Pontificem Summum immediate ab ipso Christo. Ita Palud., d. 17, q. 3, art. 4; et Caprol., d. 19, ad argum. contra 2 conclus.; Cano in Relect., part. 5; Ruard., art. 3.

2. Assertio. — Sed verius dicitur, quod licet potestas ex parte Pontificis sit a jure divino, tamen jurisdictione etiam in eo casu transferatur in confessorem medio Pontifice. Ita D.Thom. in 4, d. 19, q. 1, art. 3, q. 2, ubi ait, Pontificem ut peccatorem subjici, ut Vicarium antem Christi dare jurisdictionem supra se ipsum in illo foro. Idem ibi Bonaventura, art. 3, quest. 2; Gab., art. 3, dub. 3; Soto, d. 18, q. 4, art. 2; Ledes., 2, p. 4, q. 22, art. 1; Medina, quest. de Sacerdote alieno absolvente sine licentia proprii, ad 2; Turrecremata, lib. de Ecclesia, c. 8, et alii. Et patet facile, quia per generalem concessionem potuit hoc fieri; non est ergo necessarium speciale privilegium fingere. Item, Pontifex concedens generalem

indulgentiam lueratur ipsam; potest etiam ipse dispensare in votis suis, et in preceptis positivis, quatenus illum comprehendunt; et haec potest committere suo confessori, quia sunt actus jurisdictionis; ergo idem erit de jurisdictione ad absolvendum. Est autem discri-
men, quia alios actus potest exercere per se-
ipsum circa seipsum; hunc autem minime,
quia distinctio personarum penitentis et con-
fessoris est de substantia sacramenti, ut con-
stat ex forma et ex supra dictis; sicut non
potest alicui sacerdoti concedere, ut seipsum
absolvat.

**3. Altera vero pars exclusiva probatur con-
traria ratione;** quia nullus praeter Pontificem
caret in terris proprio pastore, seu iudice in hoc
foro, ut ex supra dictis constat; et ideo, stan-
do in jure divino, in omnibus aliis verum ha-
bet, quod in cap. *Omnis utriusque sexus*, di-
citur, neminem posse confiteri, nisi proprio
sacerdoti, vel de licentia ejus, quod ex se-
quenti puncto clarius constabit. Sed quæres:
unde constat de hoc speciali privilegio, aut
de divino jure? aut ubi est illi datum, si aliis
concessum non est? Respondeo, hanc non
esse distinctam concessionem factam Summo
Pontifici, sed in ipsam supremam jurisdic-
tionem, divino jure ipsi data, contineri. Nam,
sicut ex vi illius supremæ jurisdictionis po-
test dare jurisdictionem pro aliis, ita et pro
se; et sicut potest dare aliis facultatem eli-
gendi confessorem, ita et sibi potest acci-
pere; sicut ergo singulare in illo est habere
jurisdictionem ex jure divino, ita etiam ha-
bere facultatem eligendi confessorem.

*Episcoporum facultas ad eligendum confesso-
rem explicatur.*

4. Secundo dicendum est, Episcopos, et eorum superiores, nec non etiam inferiores Praelatos exemptos habere ex jure Ecclesiastico facultatem eligendi sibi confessorem. Ita habetur in capit. ult. de Pœnit. et remiss. Nam licet contendat Navarrus, c. 27, n. 260, etiam hoc esse divinum jus, tamen repugnat verbis textus, quibus Pontifex ait se id con-
cedere, seu *permittere, ne penitentia differatur*. Soto vero, d. 18, q. 4, art. 2, dicit, etiam Episcopum dare potestatem et jurisdictionem suo confessori, cum illum eligit. Sed non probo, quia Episcopus habet superiorem et pastorem proprium, qui, sicut dat Episco-
po facultatem eligendi, ita confessori electo dat jurisdictionem; unde posset Pontifex, si vellet, prescribere Episcopis alium modum

habendi confessores. Atque hæc est communior sententia, quam tenet Turrecremata in cap. *Quem pœnitet*, de Pœnit., d. 1; et Palud., d. 47, q. 3; et ibi Gabr., q. 2, art. 3, dub. 2; Anton., 3 p., tit. 47, c. 9; Sylvester, verb. *Confessor*, 1, § 2 et 8; Angelus, verb. *Confessio*, 3; Cajet., verb. *Absolutio*, cap. 2. Ad hoc autem privilegium explicandum nonnulla brevia dubia expedienda sunt.

5. *Primum dubium.* — *Deciditur.* — Primum dubium est, quid nomine Episcopi in eo textu intelligendum sit, scilicet, an qui est consecratus et Episcopatum non habet, ibi comprehendatur; vel e converso qui est electus et Episcopatum habet, nondum vero est consecratus. Et quidem de electo tantum, certum est non comprehendendi, quia non est Episcopus, sed designatus tantum in Episcopum; unde adhuc manet subditus eidem proprio sacerdoti, quem antea habebat. Ille vero, qui jam est confirmatus, ita ut Episcopatum jam habeat, revera comprehenditur, quia jam est verus Episcopus, et non habet proprium parochum præter Pontificem. De illo vero, qui e contrario consecratus est Episcopus, Episcopatum autem non habet, nec jurisdictionem, Paludanus dubitat, et inclinare videtur in partem negantem. Mibi autem videtur illum posse hoc jure uti, tum quia ille est vere et simpliciter Episcopus, et in textu nihil aliud requiritur; tum etiam quia non oportet favorem restringere, sed ampliare quantum proprietas verborum admittit. Addo vero, si quis Episcopus esset degradatus, non posse uti hoc privilegio, quia quamvis non privetur Ordine, quia hoc fieri non potest, privatur tamen executione sui Ordinis quantum per Ecclesiam potest, et ideo etiam privatur privilegiis sibi concessis ratione Ordinis vel consecrationis. Idem dicunt aliqui de deposito, vel suspenso. Sed sine dubio verum non est, quia ille solum impeditur usu Ordinis, vel jurisdictionis in ministerio, vel officio proprio suæ potestatis; non privatur autem privilegiis omnibus, et gratis Episcopis concessis. Et idem censeo de deposito tantum verbaliter, quia etiam non privatur privilegio clericali, vel Episcopali proportionaliter, solumque differt illa depositio a suspensione generali in perpetuitate, ut dicetur in sequenti opere.

6. *Secundum dubium.* — Secundum dubium est, quis intelligatur nomine superioris Episcopis. In quo constat intelligi Archiepiscopos, Primates, Patriarchas; solum de Cardinalibus non Episcopis tam jurisdictione,

quam consecratione dubium esse solet. Paludanus enim, et Soto dicunt illos non gaudere hoc privilegio, quia ex vi suæ dignitatis jurisdictionem non habent; unde nec vere dici possunt superiores Episcopis. Angelus vero et Sylvester contrarium docent. Quod mihi videtur posse satis secure et probabiliter defendi, quia quamvis non sint superiores potestate seu jurisdictione, tamen jam juxta communem usum Ecclesie censentur superiores dignitate. Et Pontifices, ac Ecclesia Romana ita de illis loquuntur. Et aliunde faciet ratio privilegii, quæ extensionem patitur, quantum verba in propria significatione admittunt. Qued vero ad proxim pertinet, non multum hoc refert, quia certum est illos gaudere et uti hoc privilegio eligendi confessorem, ut Cajetanus refert in Summa, verbo *Absolutio*, 2, sive hoc sit ex vi hujus juris, sive ex aliis concessionibus Pontificum, sive ex consuetudine.

7. *Tertium dubium.* — *Qui sint Prælati.* — Tertium dubium est, an parochi ibi comprehendantur sub illa tertia particula, *Prælati inferiores*. Et ratio dubii esse potest, quia in iure interdum dicuntur parochi habere prælationem, c. *Tua nos*, de Clerico ægrotante. Et confirmatur ex illo principio, quia privilegia extendi debent. Et ita sentiunt Sylvester et Angelus cum Panormitanus. Sed in rigore probabilius videtur contrarium; nam revera simpliciter et absolute nunquam parochi dicuntur Prælati in jure. Quin potius in Clement. *Dudum*, de Sepult., fit aperte distinctio inter parochos et Prælatos, ut ibi notavit Glossa, verb. *Prælati*. Unde alia Glossa in cap. *Decernimus*, de Judiciis, dicit, de ratione Prælati esse, ut habeat aliquam jurisdictionem Ecclesiasticam in foro contentioso, et ad hoc multa congerit. Adde, parochos nunquam esse exemptos, quod necessarium est ad gaudendum hoc privilegio, ut patet ex ipso textu. Si vero contigeret aliquem parochum esse exemptum, et immediatum Pontifici Summo, probabile est posse uti hoc jure, propter rationem ejus, et quia verba possunt aliquo modo accommodari; secus vero si non esset immediate subjectus Papæ, sed alicui Abbatii exempto, vel alteri simili; nam tunc ille non est proprie exemptus, sed proximus superior ejus, scilicet, Abbas, vel alias similis Prælatus, est proprie exemptus; et licet non sit proprie Episcopus, habet tamen jurisdictionem Episcopalem participatam; et ideo non est cur ad parochos illi sub-

jectos hoc extendatur privilegium ex vi hujus juris, nam de consuetudine infra dicam.

8. *Quartum dubium.* — *Solvitur.* — Quartum dubium est, an oporteat illum Prælatum, qui utitur hoc privilegio, habere jurisdictionem in hoc foro. Sunt enim aliqui Prælati habentes jurisdictionem Ecclesiasticam in foro externo, quamvis non in foro pœnitentiae, ut dicuntur esse quidam archipresbyteri, et in curia Romana sunt plures, ut auditor cameræ, et alii, de quibus aliqui censem non gaudere hoc privilegio, etiamsi exempti sint. Ita sentiunt Paludanus, quod non probat, nisi quia hi non videntur esse Prælati in hoc foro. Contrarium tamen verius existimo, cum Sylvester et aliis, tum quia textus simpliciter loquitur de Prælati Ecclesie, inter quos isti comprehenduntur; tum etiam quia ratio privilegii, scilicet, *ne periculum immineat animarum*, etiam in his habet locum, si vere exempti sint; tum denique quia privilegia non sunt restringenda, nisi satis constet. Solum notandum est, non dici Prælatos, nisi cum habent jurisdictionem propriam, id est, proprio jure seu titulo. Unde vicarii Episcoporum, seu aliorum Prælatorum, qui solum ex commissione, seu vice aliorum jurisdictione utuntur, non comprehenduntur sub Prælati, neque gaudent hoc privilegio. Advertendum est etiam, hos Prælatos tandem posse uti hac facultate, quandiu officium prælationis tenent; ut, si temporale sit, tantum pro tempore quo durat; si sit perpetuum, quandiu illud non renunciaverint; quia hæc facultas tantum conceditur Prælati. Unde si desinunt esse Prælati, jam non gaudent illa. Secus vero est, si tantum loco dissent a suo territorio, quia nihilominus Prælati manent, et ideo Prælatorum facultate uti possunt.

9. *Quintum dubium qui vocentur exempti.* — *Prima opinio.* — *Secunda opinio probatur.* — Quinto difficile ad explicandum est, qui vocentur exempti. Quidam dicunt esse illos Prælatos, qui in hoc foro subjiciuntur immediate soli Summo Pontifici. Ita tenet Angelus supra, n. 5, citans Hostiensem et Panormitanum. Et illis videtur favere ratio decreti, scilicet, *ne pro dilatione pœnitentiae periculum immineat animarum*; quæ ratio solum videtur habere locum in iis qui immediate subduntur Summo Pontifici, quia non possunt facile illum adire; si vero habeant alium superiore, facile possunt convenire illum, vel ab illo confessorem postulare. Alii vero per exemptos intelligunt omnes Prælatos, qui in

hoc foro non subduntur Episcopis, etiamsi habeant alios superiores præter Papam, quorum exemplum extra religiones fortasse non invenietur; hujusmodi sunt Provinciales religionum, et aliqui superiores immediati, ut Abbates, et similes, juxta diversum usum et jurisdictionem, quæ illis in religione conceditur. Ita sentiunt Sylvester et Paludanus, quorum sententia mihi placet, solum propter illud verbum textus: *Possint eligere confessorem sine superioris licentia*, quod supponit posse habere superiorem, cujus licentia esset necessaria, non existente hoc privilegio.

10. *Alia objectio diluitur.* — Nec dici potest, illum superiorem esse Summum Pontificem, tum quia ipse Pontifex est qui hanc facultatem concedit, unde repugnat, qui illa utitur, eligere confessorem sine Summi Pontificis licentia; tum etiam quia loquitur de superiore tanquam de alio distincto. Dices, id non esse consentaneum his quæ supra dicebamus de parocho habente Prælatum superiorem exemptum. Respondeo, esse dissimilem rationem; nam hujusmodi parochus nullo modo est exemptus, sed solus Prælatus ejus exemptus est; Prælati vero religionum, etiam inter se subordinationem habeant, omnes exempti sunt, vel potius totum corpus religionis adæquate est exemptum. Addo vero, hoc esse intelligendum cum aliqua limitatione, et moderamine, scilicet, nisi juxta specialia privilegia, vel institutionem a Pontificibus probatam Prælatus inferior religionis habeat confessorem designatum a suo Prælato superiore, qui jam est veluti ordinarius judex, et pastor ejus in hoc foro, quia tunc nec ratio hujus textus locum habet; neque est verisimile per hoc generale jus derogari specialia jura spectantia ad convenientem ordinem religionis, argumento cap. 2 de Pœnit. et remiss., in 6. Quod multo certius erit, si privilegia religionis post illud commune jus concessa vel confirmata sint. Quoties vero contigerit Prælatum religionis non habere a superiore confessorem designatum, sive quia id non est in more religionis, sive quia de facto contingit ut non habeat, tunc uti poterit hac facultate. In quo etiam servare debet, ut alia etiam propria jura seu privilegia religionis custodiat, eligendo confessorem intra ipsam religionem, et non extra, propter easdem rationes. Denique addendum est, hoc non esse extendendum ad abbatissas, quantumvis exemptas, ut Sylvester superius notavit, quia sub nomine Prælatorum in omni

propriate non comprehenduntur, cum jurisdictionem Ecclesiasticam non habeant.

11. *Sextum dubium.* — *Solvitur.* — Sextum dubium est, an haec facultas spiret seu finiatur uno actu, id est, an tantum detur facultas eligendi semel unum confessorem, qui postquam electus est, immutabilis maneat. Et ratio esse potest, quia in ipsa facultate in singulari dicitur, ut possit eligere discretum confessorem, et quia similes facultates in jure ita intelligi solent, ut uno actu finiantur. Respondet non determinari uno actu, sed per hanc facultatem posse, qui illam habet, suo arbitrio eligere plures confessores, vel saepe eundem. Ita Palud. supra; et Anton., 3 p., tit. 17, c. 9; et Navarr., dict. c. *Placuit*, n. 166. Et ratio est clara, quia nisi hoc privilegium ita intelligeretur, fere nullius momenti esset, nec per illud conquereretur Pontifex quod intendit. Item, si moriatur, vel impeditus sit confessor prius electus, indubitatum est posse alium loco illius substitui ex vi ejusdem privilegii; sed privilegium non extenditur propter necessitatem vel impedimentum alterius; ergo illud fieri potest ex sola voluntate et arbitrio eligentis. Præterea, quia nulla est ratio cur prima electio maneat immutabilis. Denique usus etiam hoc confirmat. Unde in textu in singulari ponitur confessor, quia electio semper in particulari fit circa unum confessorem, non quia illa non possit sæpius fieri. Quod si aliquando in jure nonnulla similia rescripta intelliguntur finiri uno actu, illud est, quia sunt odiosa; secus vero est in gratiosis privilegiis, nisi aliud evidenter constet, aut ex verbis, aut ex materia subjecta.

An in aliquo casu habeant fideles a jure facultatem eligendi confessorem.

12. *Navar. rejicitur.* — Tertio dicendum est præter hanc facultatem nullam aliam esse ipso jure Pontificio datam ad eligendum confessorem. Probatio hujus assertionis solum potest esse negativa, quia nullum tale jus invenitur. Et quidem de aliis particularibus seu privilegiatis personis nullum tale jus ab auctoribus affertur, neque de hoc invenio opinionum varietatem. Tamen de omnibus fidelibus pro aliquo casu invenitur quoddam speciale jus in cap. *Placuit*, 9, quæst. 2 de *Yenit.*, d. 6, ubi multi intelligunt concessam esse cuiilibet fideli facultatem eligendi confessorem, si proprius sacerdos sit ignorans. Atque ita intellexerunt illum textum plures juris interpres cum Panormitanio in cap.

Omnis utriusque, et ex Theologis, Magist. in 4, d. 24, in fine, ubi etiam Bonavent., in expositione litteræ, id tenet. Et Richard., d. 17, art. 3, q. 7, ubi Gabr., q. 2, art. 3; et Palud., quæst. 3; Anton., 2 p., tit. 17, c. 4; et Adrian., q. 5 de Confessione; et Medin., Cod. de Confess., q. 37 de *Licentia curati confitendi alieno*. Navarr. etiam in eod. cap. *Placuit*, n. 150, et in Sum., c. 9, num. 8, eodem modo intelligit textum illum. Existimat tamen (consequenter ad suam sententiam de origine hujus jurisdictionis) ibi non concedi facultatem aliquam jure humano, sed in eo explicari jus divinum; nam, cum propter ineptitudinem seu incapacitatem proprii sacerdotis ccesset obligatio Ecclesiastici præcepti, subjiciendi se illi potius quam alteri, revocatur pœnitens ad statum juris divini, in quo præcise stando, omnes, ut ipsi putat, habent facultatem eligendi confessorem. Sed procedit ex falso fundamento; et ita nonnulla falsa infert, quæ postea videbimus. Reliqui ergo auctores speciale privilegium puanit esse ibi concessum jure humano. Quod etiam admittit Cano, dict. *relect.*, p. 5; addit tamen esse revocatum illud jus per cap. *Omnis utriusque sexus*. Sed non recte, quia cap. *Omnis utriusque*, quoad hanc partem, non condit novum jus, sed solum proponit quod de jure divino necessarium est, scilicet, ad confitendum alieno, necessarium esse licentiam proprii; non tamen propterea revocat licentias jure humano concessas, si quæ erant.

13. Ex aliis vero auctoribus, quidam dicunt, in eo casu necessarium esse saltem postulare licentiam a parocho, licet non obtinatur. Ita Adrianus et Navarrus, ut subditus, inquiunt, in eo quod potest, impleat decretum capituli *Omnis utriusque sexus*. Paludanus vero negat tunc esse necessarium petere licentiam a parocho; et magis consequenter loquitur, quia ubi licentia obtenta non est necessaria, nec petita ex sola rei natura requiritur; sed si in aliquibus rebus necessaria est, illud est, vel propter speciale jus positivum, vel quia ante negatam expresse licentiam subditus non habet jus aliquid faciendi. In præsenti vero nullum est speciale jus mandans postulari hanc licentiam. Nam in cap. *Omnis utriusque sexus* nullum circa hoc fertur speciale præceptum Ecclesiasticum, sed explicatur divinum; ex jure autem divino nunquam est necessarium postulare hanc licentiam, nisi ubi necessarium est ut obtineatur.

In dicto autem cap. *Placuit*, simpliciter, et sine limitatione ponitur exceptio, *Nisi per ignorantiam, etc.*; ergo absolute datur pœnitenti jus et facultas adeundi alium confessorem; ergo supposita illa interpretatione, nullum est fundamentum imponendi pœnitenti illud onus petendi licentiam.

14. *Verus intellectus ad cap. Placuit.* — *Instantia.* — *Solvitur.* — Rursus est alia differentia, quod Navarrus in eo casu putat, si proprius parochus sit ignorans, non teneri subditum confiteri Episcopo, vel ab illo facultatem petere, etiamsi ad illum facilis pateat aditus, quia cap. *Placuit*, simpliciter loquitur, et restringendum non est, et quia hoc ipso quod parochus est ineptus minister, ex divino jure habet parochianus jus eligendi alium. Melius vero Anton., Hostiensis et alii dicunt, si potest facile peti licentia confitendi ab ipso Episcopo, necessarium id esse, tam ex vi juris divini, quam ex vi illius cap. *Placuit*. Patet, quia deficiente parocho, ut, verbi gratia, si moriatur, non manent illæ oves sine aliquo proprio sacerdote, sed tunc immediate subjiciuntur suo Episcopo; ergo, si possunt illum adire, non est unde habeant facultatem ex vi juris divini, etiamsi admitteremus, ante prohibitionem Ecclesiæ, seu divisionem jurisdictionum id fieri potuisse. Quando autem parochus est ignorans seu ineptus, ad summum se habent oves ejus tanquam carentes proximo judice in hoc foro, non vero tanquam omnino carentes proprio pastore; ergo semper tenentur licentiam illius postulare, si possint. Rursus cap. *Placuit*, non loquitur specialiter de proprio parocho, sed simpliciter de sacerdote, cui alter commissus est; non est autem commissus tantum parocho, sed etiam Episcopo; ergo, quamvis parochus sit ignorans, adhuc manet integrum jus Episcopi. Sicut, si quis haberet duos parochos, et unus eorum esset ignorans, non propterea posset statim uti facultate eligendi confessorem, si alter parochus esset sufficiens. Secus vero esset, si uteque parochus esset ignorans. Et ita etiam in proposito casu, si Episcopus esset aequo ignorans, cessaret obligatio adeundi illum. Statim vero occurrit interrogandum, an oporteat tunc facultatem petere a Summo Pontifice. Ita enim videtur consequenter dicendum, ex vi illius capit. *Placuit*, dicto modo intellecti; nam, si præcise sistemus in jure divino, eadem proportio esset servanda, per se loquendo, ut rationes factæ probant, licet per accidens fere semper inter-

cedat excusatio, quia aditus ad Summum Pontificem regulariter difficilis est. Tamen in hoc capitulo. *Placuit*, ipse Summus Pontifex est qui facultatem concedit eligendi confessorem ob ignorantiam proprii, si omnes inferiores sacerdotes inferiores Pontifice sint ignorantes, et ideo ex vi illius concessionis non est necessarius recursus ad Summum Pontificem.

15. Præterea est alia differentia circa sacerdotem eligendum ex vi illius juris. Nam quidam dicunt, ex vi illius facultatis non esse liberum fideli statim eligere quemcumque voluerit sacerdotem, etiam idoneum, et nunc etiam approbatum ab Episcopo, sed oportere in hoc servare aliquem ordinem. Nam si esset aliquis sacerdos habens jurisdictionem delegatam ab ipsomet parocho, deberet pœnitens illi confiteri, si esset idoneus: vel si essent plures hujusmodi, inter eos tantum posset eligere. Et hoc censeo verum, quia illi omnes reputantur ut vicarii parochi, et consequenter habent locum proprii sacerdotis. Item, quia licet parochus sit inhabilis ad exercendum per se hoc munus, nihilominus non amittit jus committendi vices suas alteri, neque ad hoc est ignorans; unde non est verisimile, per illud capit. *Placuit*, privari parochum hoc jure; ergo, si ipse habeat designatos habiles confessores, tenentur oves illos eligere, et non alios. Sicut si parochus nondum sit ordinatus sacerdos, et aliquem dignum coadjutorem sibi eligat, parochiani tenentur, per se loquendo, illi confiteri.

16. *Objectio.* — *Decisio.* — Dices: ergo hac ratione tenebitur parochianus petere licentiam a parocho ignorante, et non habente coadjutorem idoneum, ut, si velit, designet determinate aliquem idoneum confessorem: quia non tenetur generali facultatem concedere subditu eligendi quem velit; ergo nec intelligendum est, hanc facultatem esse jure concessam, donec constet, illum male uti jure suo, non dando confessorem idoneum, cum ipse ignorans sit. Respondeo, hoc modo fieri probabilem opinionem Adriani supra tractatam. Nihilominus tameo negatur sç quæla; nam ad ipsum parochum spectat ut hoc jure suo, si velit, delegando jurisdictionem suam sacerdotibus idoneis; quod si ex se id non faciat, non tenentur subditi hoc ab eo petere, aut extorquere, si vera est sententia, quam nunc prosequimur, quod tunc ex vi hujus juris habent facultatem eligendi confessorem, quia sibi simpliciter datur, et sine tali onere.

17. Additur vero a quibusdam juxta hanc sententiam, licet parochus non habeat proprium coadjutorem, si sint alii sacerdotes idonei habentes jurisdictionem delegatam ab Episcopo in hujusmodi parochiano, aliquem ex illis esse eligendum, et non alium. Quod etiam censeo consequenter dictum, quia in eo casu tenentur fideles Episcopum suum adire, si possunt, ut diximus; ergo, si non possunt, aut si nolunt illum adire, tenentur accedere ad judices ab ipso delegatos; quia illi tunc etiam gerunt vicem propriae. Hinc pars additur, si nullus sit delegatus a parochio, vel Episcopo, sit tamen aliquis habens jurisdictionem delegatam a Papa, ut sunt nunc religiosi, aliquem ex illis esse necessarium eligendum; quod si nullus sit hujusmodi, qui eligi possit, sit vero aliquis sacerdos idoneus habens alias jurisdictionem in hoc foro, quamvis non habeat in hunc parochianum, illum esse eligendum, verbi gratia, parochum alterius Ecclesiae potius quam simplicem sacerdotem; hunc vero solum eligi posse, quando et idoneus est, et alius non occurrit, qui jurisdictionem habeat.

18. *Duae restrictiones supra positae rejiciuntur.* — Aliis vero haec duae ultimae restrictiones non probantur, et videntur magis consequenter loqui; quia non habent fundatum in dict. c. *Placuit*, et est nimia restrictio favoris ibi concessi, ut supponitur. Deinde de prima restrictione probatur, quia ostensum est non teneri fideles in hoc casu accedere ad Summum Pontificem; ergo eadem ratione non tenentur eligere delegatos ab ipso; nemo enim tenetur accedere ad judicem, qui alterius vices gerit, nisi quatenus per se tenebatur accedere ad ipsum principalem judicem, vel nisi hoc sit specialiter praecipuum, quod hic etiam dici non potest. De secunda vero restrictione patet, quia jurisdictione sacerdotis, si non sit in ipsum poenitentem, per se loquendo, impertinens est ad hoc judicium; ergo nisi aliquo speciali jure ponatur illa tanquam conditio necessaria in sacerdote eligendo, non est cur exigatur; hic autem nullum est jus postulans talam conditionem; nam textus absolute loquitur de altero sacerdote, si vera est expositio, quam nunc prosequimur.

19. *An d. c. Placuit, sit extendendum ad defectus alios præter ignorantiam.* — *Opinio communis.* — *Opinio Medinæ.* — Denique est alia diversitas in hac sententia. Nam dicti auctores communiter censem, quamvis dic-

tum c. *Placuit*, expresse solum loquatur de casu ignorantiae sacerdotis, extendendum esse ad alios, in quibus fuerit eadem ratio, ut casum impotentiae, vel malitia contrariae huic ministerio, ut si soleat revelare confessionem, provocare ad malum, etc., quod quidem juxta sententiam Navarri facillime explicatur; quia, si illa non est concessio juris positivi, sed interpretatio juris divini, ubique occurrit eadem ratio, admittenda erit eadem interpretatio. Supponendo vero esse humanam concessionem, solum potest id suaderi, quia cum hic sit favor et privilegium, ample interpretandum est, quantum recta ratio permitit; satis autem est rationi consentaneum, ut si ex parte sacerdotis alius defectus interveniat æque impediens, ac ignorantia, eadem in illo esse intelligatur juris dispositio, tum quia valde materiale est, quod ille defectus sit ignorantia, et magis attendendum est ad formalem intentionem legis; tum etiam quia alias non esset sufficienter proximum fidelibus, quod tamen videtur præcipue intentum in illo capite, juxta hanc interpretationem. Nihilominus Medina supra existimat hanc facultatem restringendam esse ad casum ignorantiae proprii sacerdotis, quia de illa tantum loquitur ille textus, et privilegia tantum valent, quantum sonant, et non amplius; et illud, quod ibi conceditur, quoddam privilegium est. Imo adidunt aliqui, hoc restringendum esse ad tantam ignorantiam, ut ratione illius confessio facta tali sacerdoti fit invalida; quia Pontifex solum videtur voluisse subvenire quasi extrema necessitatibus. Sed haec ultima nimia restrictio est, juxta quam fere nullius momenti esset illa concessio, quia talis ignorantia, vel nulla, vel rarissima est. Item textus absolute loquitur de ignorantia, et intendit subvenire conscientiis fidelium; cur ergo non recte intelligetur de quacunque ignorantia, quæ ineptum reddit sacerdotem, ut de tali conscientia possit convenienter judicare? Restrictio autem Medinæ satis probabilis est, quia fundamentum habet in verborum rigore.

20. *Communis opinio probatur.* — Nihilominus tamen communior opinio quoad hanc partem, rejicienda non est; quia, licet verum sit, hoc jus, seu privilegium pendere ex voluntate concedentis, quam ex verbis ejus, non ex ratione cognoscimus, nihilominus etiam verum est, verborum interpretationem et extensionem ex ratione concedentis sèpe colligi, præsertim quando cognoscitur voluntas ejus in omnibus consentanea rationi, ut in præsenti; et sic facit illud, quod favores sunt ampliandi. Item, in omni casu impedimenti ex malitia sacerdotis, aliqua ignorantia practica intervenit (juxta illud, *Omnis prævus est ignorans*) ratione cuius prave utitur talis sacerdos ministerio suo; ergo rationabiliter potest omne tale impedimentum sub ignorantia comprehendendi. Casus autem impotentiae non tam videtur includi in illo textu, quam supponi; cum enim postulet consensum sacerdotis extra casum ignorantiae, supponit dari posse, quia non est verisimile rem impossibilem postulare. Sic ergo probabiliter teneri potest ampliatio Glossæ, et communis.

cum, se, nam ex eo constat non esse sermonem de sola commissione facta pastoribus Ecclesiæ per divisionem jurisdictionum, sed de commissione et subjectione illa qua pœnitens se actu subdit sacerdoti cum voluntate illi confitendi.

22. *Declarantur verba dicti capituli Placuit.* — Præterea juxta hanc interpretationem optime intelligitur particula, *Deinceps*, quam etiam ponderat Medina supra, intelligens per illam significari, ante illud tempus ob multas causas solitos fuisse pœnitentes proprios curatos relinquere, et alienos adire. Mihi tamen verisimile non est, talem fuisse abusum in Ecclesia eo tempore; nam est tam manifestus error, tanquam contrarius veritati sacramenti, ut verisimile non sit solitos fuisse fideles illo modo confiteri saltem regulariter, aut frequenter, ut propterea necessarium fuerit illam legem condere, aut renovare. Prius enim illa constitutio facta fuerat, ut supra ostendi, non tam propter abusum, quam ad divisionem parochiarum faciendam et explicandam, ut maxime constat ex Dionysio Papa in c. *Ecclesiæ*, decima tertia, quæst. 1. Facilius ergo introduci potuit consuetudo, ut postquam aliquis uni erat confessus, vellet ejus sententiam mutari quoad pœnitentiam, vel satisfactionem exhibendam, aliquumque sacerdotem adire, non quidem omnino alienum, sed eorum qui in eadem Ecclesia jurisdictionem habebant, cuique posset iterum se committere, et aliud genus pœnitentiae postulare, veluti a priori sententia appellando. Hoc ergo videtur esse quod Urbanus in illo c. *Placuit*, fieri prohibet, ut cætera verba quæ ponderavimus satis declarant. Quem sensum indicavit Soto, dist. 18, q. 4, art. 2, satisque probabiliter conjectat, cum Urbanus illos prohibet recipi ad pœnitentiam, loqui de pœnitentia publica, quæ olim erat in usu, et agenda erat juxta prescriptum confessoris; et ad hanc mutandam noluit Pontifex patere accessum ad alium sacerdotem, etiam si alias potuisset esse judex, postquam causa alteri jam commissa erat.

23. Juxta hanc ergo interpretationem per illam exceptionem, *Nisi per ignorantiam illius, cui pœnitens prius confessus est*; supponit ergo, pœnitentem, de quo ibi est sermo, prius esse confessum alicui sacerdoti, et de illo tantum statuit, ut nulli sacerdotum liceat hujusmodi pœnitentem jam commissum alteri sacerdoti ad pœnitentiam admittere, sine ejus consensu, cui prius se commisit. Ubi etiam expendo illud relativum recipro-